

KAKO UPORABITI KOHEZIJSKO POLITIKO ZA FINANCIRANJE PROJEKTOV NA GORSKIH OBMOČJIH? PODNEBNE SPREMEMBE

KAJ JE KOHEZIJSKA POLITIKA?

Kohezijska politika je največja naložbena politika Evropske unije. Zagotavlja finančna sredstva za zmanjševanje socialno-ekonomskih in teritorialnih razlik med državami članicami Evropske unije ter posameznimi regijami. Evropska pogodba o delovanju Evropske unije v 174. členu določa, da omenjena politika upošteva, da je treba posebno pozornost nameniti gorskim regijam.

KAKŠNI SO NJENI CILJI?

V obdobju od 2021 do 2027 bo kohezijska politika zasledovala pet ciljev:

**Pametnejša
Evropa**

inovacije, digitalizacija, gospodarska preobrazba in podpora MSP

**Bolj zelena
Evropa**

brezogličnost, zelena energija, prilagajanje podnebnim spremembam

**Bolj povezana
Evropa**

strateški promet, digitalna omrežja, povezanost

**Bolj socialna
Evropa**

kakovostno zaposlovanje, izobraževanje, usposobljenost, socialna vključenost in enak dostop do zdravstvene oskrbe

**Evropa bližje
državljanom**

lokalno vodena strategija, trajnostni razvoj mest in podeželja

KOLIKO SREDSTEV JE NAMENJENIH?

Skupaj je bilo za kohezijsko politiko v obdobju od 2021 do 2027 namenjenih 392 milijard EUR, kar je skoraj tretjina celotnega proračuna EU. Sredstva pritekajo iz štirih glavnih skladov:

- 1 Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)
- 2 Kohezijski sklad (KS)
- 3 Evropski socialni sklad plus (ESS+)
- 4 Sklad za pravični prehod (SPP)

V okviru kohezijske politike je v obdobju od leta 2021 do 2027 Evropska unija začela izvajati program namenjen krepitvi gospodarskega okrevanja, ki se imenuje Next Generation EU in prinaša dodatnih 776,5 milijardami EUR.

KAKO DELUJE?

Evropska unija vsakih sedem let sprejme vrsto načel in prednostnih nalog za izvajanje kohezijske politike na evropski ravni. Nacionalni in regionalni organi v vsaki državi članici so nato skupaj z Evropsko unijo soodgovorni za opredelitev in izvajanje svojih operativnih programov. Ti programi določajo posebne prednostne naloge in ukrepe, ki so lahko predmet lokalnega financiranja v okviru kohezijske politike. Poleg teh programov se kohezijska politika izvaja tudi v okviru programov Interreg, ki so namenjeni financiranju projektov sodelovanja med regijami iz različnih držav.

Projekt je financiran s sredstvi Generalnega direktorata za regionalno in mestno politiko Evropske unije v skladu s sporazumom o nepovratnih sredstvih št. 2020CE16BAT209.

NA KAKŠEN NAČIN KOHEZIJSKA POLITIKA POMAGA V BOJU PROTI PODNEBNIM SPREMEMBAM NA GORSKIH OBMOČJIH?

Podnebne spremembe so najbolj zaskrbljujoč pojav na gorskih območjih. Na gorska območja namreč vplivajo hitreje kot na nižine, njihove posledice, kot je **dvig temperature**, pa negativno vplivajo okolje, kar povzroča porast **tveganja naravnih nesreč** in vpliva na številne lokalne gospodarske sektorje.

Kohezijska politika lahko gorskim območjem pomaga pri soočanju z izzivi, ki nastajajo zaradi podnebnih sprememb. V obdobju 2021–2027 je približno **30 % sredstev ESRR**, **37 % sredstev Kohezijskega sklada** in **100 % sredstev SPP** namenjenih doseganju ciljev, povezanih s podnebjem. V sklopu cilja 2 »zelena Evropa« kohezijska politika podpira zlasti ukrepe, usmerjene v **prilagajanje podnebnim spremembam**, boljše obvladovanje naravnih nevarnosti in **energetski prehod**. Financirajo se denimo lahko ukrepi, povezani z nizkoogljičnim prometom, energetsko učinkovitostjo ali prilagajanjem zimskega turizma. Cilj 5 »«Evropa bližje državljanom» poleg tega podpira lokalne in pobude od spodaj navzgor, ki spodbujajo trajnostni razvoj podeželja in gorskih območij.

Čemu služi ta informativni letak? Namen tega informativnega letaka je predstaviti nekaj **praktičnih primerov** rabe kohezijske politike na področju boja proti podnebnim spremembam v evropskih gorskih regijah med leti 2021 in 2027

NAVDIHNITE SE

➤ INTERREG BAVARSKA – ČEŠKA REPUBLIKA

Ustrezni cilj: Proaktivno nasloviti podnebne spremembe in spodbujati prilagoditvene ukrepe.

Kako so vključena gorska območja?

Gorska območja so prikazana kot zelo občutljiva in potencialno ogrožena. Zato so posebni ukrepi na teh območjih predstavljeni kot način za doseganje ciljev.

Kateri ukrepi so lahko predmet financiranja?

- Posaditev gozdov z drevesnimi vrstami, ki so odporne proti stresu, in avtohtonimi vrstami, renaturacija rečnih strug.
- Ohranitev naravnih ekosistemov, kot so gorski gozdovi ali gorske senožeti.
- Čezmejni informacijski in opozorilni sistemi.
- Ukrepi za obvladovanje nesreč s skupnim načrtovanjem in usklajenimi strategijami uvajanja, zlasti na gorskih območjih in ob rekah.

Primeri upravičencev: podjetja, ki se ukvarjajo s kmetijstvom in gozdarstvom, naravovarstvom, turizmom in razvojem naselij, združenja in turistične ustanove.

Več informacij: <https://www.by-cz.eu/cz/2021-2027/>
Podatki za stik: Bavarsko državno ministrstvo za gospodarstvo
info-by-cz@stmwi.bayern.de

Preglejte seznam upravičenih območij na Bavarskem in Češkem

INTERREG FRANCIJA-ŠVICA

Ustrezni cilj: Podpirati pobude za prilagajanje podnebnim spremembam v gorah.

Kako so vključena gorska območja? Podeželska in gorska območja predstavljajo eno od dveh teritorialnih prednostnih nalog tega operativnega programa. Poleg tega se mnogi od ugotovljenih izzivov, kot so zmanjšana zimska snežna odeja, taljenje ledenikov in spremembe pokrajine, nanašajo za gorska območja.

Kateri projekti so lahko predmet financiranja?

- Podpora prehajanju na celoletno turistično ponudbo.
- Razvoj projektov sodelovanja, ki obravnavajo zmanjšanje zimske snežne odeje, taljenje ledenikov in stabilnost gora.

Primeri upravičencev: javni organi (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni), zlasti njihove sektorske agencije, MSP, organizacije za podporo podjetjem, univerze, nevladne organizacije.

Več informacij: <https://www.interreg-francesuisse.eu>
Podatki za stik: Regija Bourgogne-Franche-Comté
interreg@bourgognefranche.comte.fr
Interreg Regionalno usklajevanje
france-suisse@interreg.ch

Preglejte seznam upravičenih območij v Franciji in Švici

INTERREG EURO-MED

Ustrezni cilj: Podpirati prilagajanje podnebnim spremembam, preprečevanje potencialnih naravnih nesreč in krepitev odpornosti s sprejemanjem pristopov, ki temeljijo na ekosistemu.

Kako so vključena gorska območja?

Ta program posebej omenja gorska območja, na katera so podnebne spremembe vplivale najbolj izrazito, s čimer je povezano povečano tveganje naravnih nesreč, ki ogrožajo lokalno prebivalstvo in infrastrukturo.

Kateri projekti so lahko predmet financiranja?

- Celostne sheme načrtovanja in financiranja za prilagajanje podnebnim spremembam, krepitev odpornosti in energetski prehod.
- Zaščita gozdov za zmanjšanje pojavnosti in obsega gozdnih požarov ter povečanje absorpcije ogljika.
- Sheme za podporo zmožnosti gozdov, da obnovijo ekosistemske storitve.
- Sheme za boljše obvladovanje pričakovanega vpliva podnebnih sprememb.
- Naložbe v trajnostno infrastrukturo.

Primeri upravičencev: javni organi (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni), zlasti njihove sektorske agencije, MSP, organizacije za podporo podjetjem, univerze, nevladne organizacije.

Več informacij: <https://interreg-med.eu>
Podatki za stik: Organ upravljanja
programme_med@maregionsud.fr

Preglejte seznam upravičenih območij v Albaniji, Bosni in Hercegovini, Bolgariji, na Hrvaškem, Cipru, v Franciji, Grčiji, Italiji, na Malti, v Črni gori, na Portugalskem, v Severni Makedoniji, Sloveniji, Španiji

INTERREG ŠPANIJA-PORTUGALSKA

Ustrezni cilj: Spodbujanje energetske učinkovitosti in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Kako so vključena gorska območja? Program poudarja, kako lahko podeželska območja razvijejo nove trajnostne energetske sisteme, ki jih je mogoče uporabiti za pospeševanje teh ozemelj.

Kateri projekti so lahko predmet financiranja?

- Diverzifikacija energetskih virov.
- Podpora energetske učinkovitosti v MSP, mikropodjetjih in javni infrastrukturi.
- Obnovev opreme za izboljšanje energetske učinkovitosti stanovanjskih nepremičnin in drugih nestanovanjskih stavb.
- Razvoj pametnih omrežij.

Več informacij: <https://www.poctep.eu>
Podatki za stik: Skupni sekretariat programa@poctep.eu

Preglejte seznam upravičenih območij v Španiji in na Portugalskem

KOMU LAHKO KORISTIJO OMENJENA SREDSTVA?

Javne in zasebne organizacije lahko prejmejo sredstva v okviru kohezijske politike, pod pogojem, da prispevajo dodano vrednost k izvajanju projektov. Organizacije lahko sodelujejo kot projektni partnerji, lahko pa prispevajo tudi kot opazovalci ali zunanji strokovnjaki. Fizične osebe na splošno ne sodelujejo kot projektni partnerji v teritorialnih programih, vendar so lahko upravičeni do sredstev v okviru ESS+. Zgornji operativni programi predvidevajo neizčrpen seznam morebitnih upravičencev.

Ta dokument je bil oblikovan v začetku leta 2022 in temelji na osnutku operativnih programov. Zato se lahko del vsebine še naknadno spremeni. Končno besedilo operativnih programov, financiranih v okviru kohezijske politike 2021–2027, bo na voljo na naslednji QR kodi:

KAJ JE MONTANA174?

Montana174 je komunikacijska kampanja, katere namen je obveščati gorsko prebivalstvo o številnih priložnostih, ki jih nudi kohezijska politika na gorskih območjih. Kohezijska politika na gorskih območjih omogoča sredstva za krepitev digitalnih in socialnih inovacij, pospeševanje ublažitve podnebnih sprememb in prilagoditve nanje, podporo turizmu, spodbujanje zaposlovanja mladih in izboljšanje mobilnosti.

www.montana174.org

Ta publikacija odraža izključno avtorjevo stališče. Evropska komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje navedena publikacija.

